

स्थानीय विकास कोषको परिचय

संयुक्त राष्ट्रसंघीय विकास कार्यक्रम र नर्वे सरकारको प्रावधक तथा आर्थिक सहयोगमा नेपाल सरकार स्थानीय विकास मन्त्रालयबाट संचालित स्थानीय स्वायत्त शासन सहयोग कार्यक्रम डीएलजीएसपी २०६३ साल जेठ महिनादेखि रोल्पा जिल्लामा लागू भएपछि २०६३ सालमा नै जिल्ला विकास समितिमा स्थानीय विकास कोषको स्थापना भएको हो । स्थानीय स्वायत्त शासन नियमावली २०५६ को नियम २७५ को अधकार प्रयोग गरी जिल्ला विकास समिति रोल्पाले १० औं जिल्ला परिषद्बाट स्थानीय विकास कोषको वनियमावली पारित गरी स्थानीय विकास कोषको स्थापना गरेको हो । सामाजिक परिचालन मुख्य काम भएको स्थानीय विकास कोषको संचालनबाट वगतमा गाउँ विकास कार्यक्रम, शान्ति प्रकृयाका लागी शीघ्र सहयोग कार्यक्रम र पश्चिम उच्च पहाडी गरिवी निवारण कार्यक्रममा सामाजिक परिचालन सम्बन्धी कार्यहरू सम्पादन गरिसकेको छ । हाल गरीवसंग वश्वेश्वर कार्यक्रम र गरिवी निवारण कोषको सहयोगमा ग्रामीण जनसवलीकरण कार्यक्रम संचालनमा रहेका छन् । स्थानीय विकास कोष कुनै आयोजना तथा कार्यक्रम नभएर जिल्ला विकास समितिको एक भगनी संस्था हो ।

स्थानीय विकास कोषको व्यवस्थापन

स्थानीय विकास कोषको व्यवस्थापनका लागी आर्थिक तथा प्रावधक सहयोग स्थापना कालमा पूर्ण रूपमा वकेन्द्रित स्थानीय स्वायत्त शासन कार्यक्रमबाट भएको हो । हाल आएर सो कार्यक्रम नभएकोले गरीवसंग वश्वेश्वर कार्यक्रम र ग्रामीण जनसवलीकरण कार्यक्रमबाट यसको व्यवस्थापन भैरहेको छ । यसलाई दीगो रूपमा संचालन गर्नका लागी जिल्ला विकास समितिबाट र अन्य कार्यक्रम लागू भएका गावसहरूबाट सम्झौता अनुसार समपुरक कोषको व्यवस्था गरिएको छ भने । गरीवसंग वश्वेश्वर कार्यक्रम मार्फत वउपूजी चालूकोषको लगानी असुलीको व्यवस्था पनि रहेको छ ।

स्थानीय विकास कोषको बोर्डको संरचना

स्थानीय स्वायत्त शासन नियमावली २०५६ को नियम २७५ ले दिएको अधकार प्रयोग गरी जिल्ला विकास समिति स्थानीय विकास कोषको वनियम २०६३ को भाग २ नियम ४ बमोजिम हाल यस जिल्लामा कोषको बोर्ड संरचना यस प्रकार रहेको छ ।

जिल्ला विकास समितिका सभापति(हाल स्थानीय विकास अधिकारी) —अध्यक्ष

कार्यालय प्रमुख जिल्ला कृष विकास कार्यालय — सदस्य

कार्यालय प्रमुख कृष विकास बैंक — सदस्य

कार्यालय प्रमुख महिला तथा बालबालिका कार्यालय – सदस्य

कार्यालय प्रमुख घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति – सदस्य

उद्योग वाणिज्य संघ – सदस्य

गैर सरकारी संस्था महासंघ – सदस्य

स्थानीय विकास कोषका कार्यकारी सचिव – सदस्य

स्थानीय विकास कोषबाट संचालित कार्यक्रमहरू

१ गरीवसंग वशवेश्वर कार्यक्रम

यो कार्यक्रम जिल्लाका लबाङ, जुगार, बुढागाउँ र खुमेल गाविसमा संचालनमा रहेको छ । यस कार्यक्रमका लागि आय आर्जन कार्य गर्न वठपूजी चालूकोषको रूपमा केही ऋण सहयोग दिने गरिएकोमा हाल सबै गाविसमा चालूकोष लगानी गरिएको छ ।

२ ग्रामीण जनसवलिकरण कार्यक्रम

गरीबी निवारण कोषको सहयोगमा संचालित यो कार्यक्रम जिल्लाका घोडागाउँ, मसना, जौ लपोखरी र जेदबाङ गरी ४ गाविसमा संचालनमा रहेको छ । सम्झौता अनुसार यो कार्यक्रममा हाल केही भौतिक पूर्वाधार निर्माणका कामहरू र आय आर्जनका कामहरू भैरहेका छन् । यस कार्यक्रमको लागि कर्मचारी व्यवस्थापन र तालिमका काम बाहेक सम्पूर्ण सहयोग रकम सधैं सामुदायिक संस्थाको खातामा जम्मा हुने व्यवस्था रहेको छ ।